

Anna Pregler

4. OPOWIADANIE – CZYLI O PISANIU I CZYTANIU TEKSTÓW, CZ. II

Cele ogólne w szkole podstawowej:

- czytanie – rozumiane zarówno jako prosta czynność, jako umiejętność rozumienia, wykorzystywania i przetwarzania tekstów w zakresie umożliwiającym zdobywanie wiedzy, rozwój emocjonalny, intelektualny i moralny oraz uczestnictwo w życiu społeczeństwa;
- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
- umiejętność pracy zespołowej;
- kształcenie umiejętności posługiwania się językiem polskim, w tym dbałość o wzbogacanie zasobu słownictwa uczniów.

Cele ogólne na I etapie kształcenia:

- zapewnienie dziecku przyjaznych, bezpiecznych i zdrowych warunków do nauki i zabawy, działania indywidualnego i zespołowego, rozwijania samodzielności oraz odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie, ekspresji plastycznej, muzycznej i ruchowej, aktywności badawczej, a także działalności twórczej;
- wyposażenie dziecka w umiejętność czytania i pisania, w wiadomości i sprawności matematyczne potrzebne w sytuacjach życiowych i szkolnych oraz przy rozwiązywaniu problemów.

Wymagania szczegółowe:**Uczeń:**

- rozumie sens kodowania oraz dekodowania informacji; odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne i napisy;
- czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym i wyciąga z nich wnioski;
- tworzy wypowiedzi:
  - w formie ustnej i pisemnej: kilkudzaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie;
- współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych; przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych, grzecznie zwraca się do innych w szkole, w domu i na ulicy.

Pomoce:

- teksty kilku (połowa liczby grup, na które podzielona zostanie klasa) krótkich wierszy, opowiadań – po 2 kopie każdego z tekstów (przykładowe teksty w załączniku i na CD),
- kartki – po kilka na grupę,
- przybory do pisania i rysowania – zestaw dla każdej grupy.

Przebieg sytuacji dydaktycznej:

1. Dzielimy klasę na parzystą liczbę grup 2–4 osobowych (w zależności od stopnia opanowania przez dzieci umiejętności współpracy w zespole).
2. Każda grupa otrzymuje tekst jednego opowiadania (teksty przydzielamy tak, aby ten sam tekst otrzymały dwie grupy), kartki, przybory do pisania i rysowania.

Dobrze jest zapamiętać, które dwie grupy dostały takie samo opowiadanie, co ułatwi nam potem wymianę tekstów pomiędzy grupami.

Komentarz:

Możemy też wykorzystać teksty wcześniej napisane przez dzieci – opowiadania o swoich przygodach, o przygodach bohatera/bohaterów lektury, napisane z wykorzystaniem podanych wyrazów (np. z trudnościami ortograficznymi); wiersze napisane przez dzieci.

3. Zadaniem grupy jest przepisanie opowiadania, ale zastępując w nim jak najwięcej słów/wyrażeń znakami. Dzieci same decydują, jak sobie zorganizować pracę (mogą pracować całą grupą nad całym tekstem, mogą podzielić się fragmentami tekstu, mogą wspólnie uzgadniać, które słowa i jak zastąpić znakami, mogą to robić w mniejszych podzespołach lub indywidualnie itp.).

Przydatne może okazać się powielenie tekstów, aby każdy uczeń w grupie miał swój egzemplarz.

Zamiast przepisywania teksty można pociąć i w miejsca wybranych wyrazów wkleić rysunki.

4. Wymieniamy między grupami gotowe pisano–rysowane teksty tak, aby żadna grupa nie otrzymała przekształconego takiego samego opowiadania, nad którym pracowała.
5. Każda grupa przepisuje otrzymany tekst, ale tym razem używając tylko słów – zastępuje nimi zrobione przez poprzedników rysunki tak, jak je odczytała.

Zamiast przepisywania tekstu dzieci mogą w grupach uzgodnić znaczenie rysunków i odtworzyć tekst ustnie.

6. Grupy po kolei prezentują odczytane teksty. Robimy to w takiej kolejności, żeby dwie grupy, które odtwarzały to samo opowiadanie, czytały/opowiadały go jedna po drugiej. Bezpośrednio po prezentacji obu grup możemy odczytać oryginalny tekst.
7. Porównujemy pary tych samych opowiadań zapisanych słownie–obrazkowo przez dwie grupy. Możemy, np. porównać te same fragmenty, zobaczyć które wyrazy i w jaki sposób zostały

zamienione na rysunki (piktogramy), jaki to miało wpływ na późniejsze odczytanie tekstów przez innych.

8. Podsumowanie (przykładowe pytania):

- ✓ *Co było dla was najciekawsze podczas wykonywania tego zadania? Dlaczego?*
- ✓ *Co było najbardziej zaskakujące przy porównaniu tekstów opowiadań odtworzonych z zapisu rysunkowego przez dwie grupy? Dlaczego?*
- ✓ *Co było najbardziej zaskakujące przy porównaniu opowiadania odtworzonego z tekstu z obrazkami i oryginalnego? Dlaczego?*
- ✓ *Jak zmieniły się te opowiadania? Dlaczego tak się stało?*
- ✓ *Co najbardziej utrudniało, a co ułatwiało odczytanie opowiadania ze znakami?*
- ✓ *Co można by zmienić, żeby można było lepiej odtworzyć tekst opowiadania?*

Jeżeli dzieci same rozpoczną rozmowę o realizacji zadania lub same zaczną zadawać pytania, należy pozwolić im prowadzić rozmowę według ich pomysłu.

ZAŁĄCZNIK

PIES I KOŚĆ

Pewien pies był bardzo z siebie zadowolony, ponieważ zdobył kość z dużym kawałkiem mięsa. Niósł zdobycz w pysku i rozglądał się za miejscem, gdzie mógłby ją spokojnie zjeść.

Doszedł do strumienia, przez który była przerzucona wąska kładka. Postanowił przejść po niej na drugą stronę. Kiedy znalazł się na środku strumienia, spojrzał w dół. Zobaczył w wodzie swoje odbicie, myślał, że patrzy na innego psa, który także ma kość w pysku.

– A to ci dopiero! Tamten kawałek jest większy od mojego! Chwycę go i ucieknę.

Otworzył pysk i nie tylko nie chwycił kości widzianej w wodzie, ale stracił swoją, która wpadła do wody i utonęła.

(adaptacja G. Kent)

WRONA I DZBAN

Wrona latała bezładnie, szukając czegoś do picia. Wiedziała dobrze, że jeśli nie znajdzie wody, zginie z pragnienia.

Usiadła na rozgrzanym kamieniu. „To coś” stało nieopodal na suchym żwirze. Kiedy wrona zobaczyła stary dzbanek na wodę, podeszła do niego zrezygnowana. Zerknęła do środka i co się okazało? Na dnie była woda!

Wrona próbowała wsadzić głowę do dzbanka. Niestety, jej szyja była zbyt krótka, aby dosięgnąć płynu. Wiedziała, że jeśli przechyli dzban, woda wyleje się i wsiąknie w wysuszony grunt.

Nagle przyszła jej do głowy pewna myśl. Pozbierała kamyki leżące obok i zaczęła jeden po drugim wrzucać do środka. W miarę jak przybywało kamieni, poziom wody podnosił się, aż wreszcie wrona mogła jej dosięgnąć.

<http://bajkiezopa.blox.pl/html>

LIS I BOCIAN

Lis chcąc spłatać figla bocianowi, podał mu zupę na płytkim talerzu. Zachwalał ją raz po raz, zanurzając pysk w aromatycznym płynie:

– Co o niej powiesz drogi bocianie?

– Nic. Talerz jest zbyt płaski i nie mogę zanurzyć w zupie dzioba. Nie zjadłem ani kropelki.

Już podczas tego przyjęcia bocian zastanawiał się nad tym, jak tu zrewanżować się lisowi.

Pomyślał i zaprosił do siebie lisa na obiad. Podał też zupę, ale w swoim ulubionym wysokim, wąskim szklanym dzbanku, który miał szerokie dno a wąski otwór u góry. Bocian jadł smaczną zupę ze swojego dzbanka, a lis bezskutecznie usiłował włożyć głowę do wąskiego otworu.

– Smakuje ci, drogi lisie? – zapytał bocian.

– Nie mogę jej dosięgnąć aby skosztować!

– Och, wielka szkoda – odpowiedział bocian.

<http://bajkiezopa.blox.pl/html>

Agnieszka Suchowierska

ŻÓŁTA PIŁKA (PIKNIK)

Po zielonej, letniej łące

Turla się złociste słońce.

Wokół słońca dzieci chmara

Biega, krzyczy co niemiara.

A dorośli, siedząc w cieniu

Przypatrują się zdarzeniu,

Mówią i się uśmiechają

– Nasze dzieci w piłkę grają.

<http://wierszykidladzieci.pl/suchowierska/pilka.php>

M. Przybylska

JEŻ

Idzie, idzie jeż,

Ten kująco zwierz,

Nózkami tup, tup,

I pod listek siup.

Jeżu, jeżu nasz, skąd igiełki masz?

Jeżu, jeżu nasz, skąd igiełki masz?

<http://wierszykidladzieci.pl/inne/jez.php>

Józef Ratajczak

PRZED SNEM

Biorę do łóżka auto,
rakietę z kosmonautą,
pod głowę kładę misia,
buty kupione dzisiaj...

Lecz zawsze usnę najprędzej,
gdy rękę mamy mam w ręce.

<http://przedszkole4dg.edupage.org/text8/?subpage=6>

Dorota Gellner

KROPLE

Chodzę sobie po ogrodzie,
krople deszczu mam na brodzie.
Skaczę sobie po chodniku
z kroplą deszczu na kucyku.

Tu i tam się kropla mieni,
Schowam krople do kieszeni.
O! już pełną kieszeń mam!
Resztę deszczu oddam wam!

<http://wierszykidladzieci.pl/gellner/deszcz.php>

DESZCZ

Deszcz otworzył pod chmurami
mokrą skrzynkę ze skarbami.
I już lecą na dół z góry
Mokrych skarbów całe fury:

deszczowe kokardy, deszczowe balony
spadają na dachy, na złote balkony.
Siadają na wieżach, lądują w kominach
a my się cieszymy, że padać zaczyna!

<http://wierszykidladzieci.pl/gellner/deszcz.php>